

VA DE LENGUA

JURIÒL O JUNHSÈGA?

per Aitor Carrera

Professor de lengua e lingüística occitanes ena Universitat de Lhèida

Quan arribe er estiu, qu'arribe tanben eth dobtè.

E le cau aperar juriòl o junhsèga, ath setau mes der an? Ena Val d'Aran ué qu'ei corrent d'enténer juriòl. Lèu lèu qu'ei generau. Se héssem ua estadística, eth percentatge de parlants d'aranés qu'empleguen juriòl depassarie claraments eth novanta per cent. Se s'enten junhsèga non pòt èster que per dues arrasons. Era prumèra, pr'amor que s'ei en un des pòqui vialtjòts acornerats a on eth mot ei viu. Era segona, perque se parle damb bèth un qu'a aprenut eth mot ena escòla. Juriòl que domine, e junhsèga qu'ei minoritari. Mès aquerò non vò cap díder que juriòl sigue mièlhor

que junhsèga. Er filològ Joan Coromines que condaue se d'a on venque aguesta darrèra forma: eth setau mes der an qu'ei eth junh dera sèga, eth mes que se sègue es camps e prats en clima pireneic. Era denominacion siguec creada entà diferenciar eth nòm deth setau mes der an d'aqueth deth siesau, junh, en un moment qu'es dus mesi arriscauen de confoner-se perque eth setau se deuie aperar julh. Donques, junhsèga qu'ei un mot –que'n podem díder atau– ben normau, çò que non pòt èster aplicat a juriòl, qu'a quaquarren d'estranh. Se mos i fixam ben, vam a veir qu'a ua seqüència finau que non ei cap correnta en ara-

nés: -òl. Guairi mots i a, en aranés, qu'acaben en -òl? Era arresponsa qu'ei aisida: pòqui. E es pòqui que trobaríem, ath delà, que serien o ben derivats regressius de vèrbes o ben formes sabentes o prengudes d'auetes lengües o d'aueti dialèctes occitans. D'un costat, en aranés (e tanben en ua gròssa partida de Gasconha) totes es -l finaus que passen a -u. D'un aute, tot çò qu'acabe en -òu, que ven -ò. Qu'ei atau, per exemple, qu'auem bò, hilhò, esquirò entad aquerò qu'en catalan ei bou, fillol o esquirol. Ei juriòl un mot tradicionau en aranés, alavetz? Nani. Juriòl qu'ei un mot lèu generau. Mès tanben un catalanisme.

Pagès editors

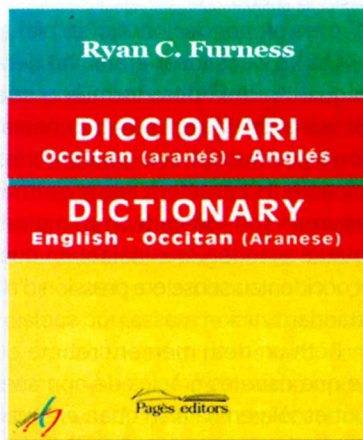
Garona
Llibres
en aranés

www.pageseditors.com - ed.pages.editors@cambrescat.es

**Presoèrs dera
mar gelada**
Francés Boya Alós

**Diccionari aranés-anglés
anglés-aranés**
Ryan C. Furness

**Jacinta,
casa e país**
Pepita Caubet